

Під час набуття вищезгаданих компетенції, на думку авторів, провідну роль повинна відігравати практична складова. Неможливо набути необхідних навичок лише під час вивчення теоретичного матеріалу. Не тільки виконання практичних робіт з розрахунків, статистичний аналіз виробничого травматизму та лабораторні роботи необхідні для набуття навичок ефективного управління охороною праці, а і безпосередня особиста присутність майбутніх фахівців на тому об'єкті, де вони планують працювати. Лише практична підготовка у виробничих умовах дозволить сформувати у майбутніх фахівців відповідальність за колективну та власну безпеку.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ ДО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ШКОЛЯРІВ

*Л. Лавріненко
м. Полтава, Україна*

Сучасний педагог повинен сприяти реалізації нового змісту навчання, уміти оцінювати навчальні досягнення учнів на основі врахування їх індивідуальних можливостей та навчальних потреб, використовувати сучасні підходи до оцінювання, проявляти творчість у виборі методів та створювати умови для повноцінного розвитку особистості.

Сучасна підготовка майбутніх учителів хімії не повною мірою відповідає зазначеним вимогам. Про це свідчить домінуючий у практиці шкіл традиційний підхід до оцінювання знань учнів, орієнтований, перш за все, на виявлення та оцінювання предметних знань, умінь, навичок, що не тільки знижує ефективність навчального процесу, а й унеможливорює здійснення особистісно - орієнтованого процесу оцінювання. Така невідповідність зумовлює потребу у підготовці студентів до використання нових форм та методів оцінювання навчальних досягнень учнів.

Ключовими, системними підходами для розуміння необхідності підготовки майбутнього вчителя хімії до оцінювання навчальних досягнень учнів виступає компетентнісний підхід. Компетентнісний підхід означає, що студент володіє певною сукупністю об'єктивно необхідних знань, умінь і навичок, має практичний досвід, володіє гнучкістю і критичністю мислення.

Таким чином, в рамках компетентнісного підходу формування готовності майбутнього вчителя до оцінювання навчальних досягнень школярів необхідно розглядати як одне з головних завдань їх підготовки.

Для цього слід забезпечити засвоєння студентами знань про види, форми та методи контрольної-оцінювальної діяльності, її функцій і вимогах. Формування цих знань є першим кроком у розвитку професійної майстерності вчителя хімії.

Процес розвитку оцінювальної компетенції розглядається як послідовність цілеспрямованих дій, який може бути розбитий на ряд послідовних і взаємопов'язаних етапів. Підготовка майбутнього вчителя хімії до оцінювання навчальних досягнень учнів у вищих навчальних закладах здійснюється при вивченні психолого-педагогічних дисциплін та в курсі методики навчання хімії.

Освітні потреби майбутніх педагогів в основному спрямовані на вивчення сучасних форм та методів оцінювання навчальних досягнень школярів, нових підходів та вимог до оцінювання, можливостей використання комп'ютерних засобів та мережі Інтернет при оцінюванні учнів.

При підготовці майбутніх учителів хімії необхідно використати форми та методи оцінювання, що перебувають у тісному взаємозв'язку з формами та методами оцінювання навчальних досягнень школярів. Тобто сучасні форми та методи оцінювання навчальних досягнень школярів є формами та методами оцінювання навчальних досягнень студентів.

Стає очевидним той факт, що майбутній вчитель хімії на сучасному етапі розвитку освіти має бути готовим до інноваційних змін у процесі навчання та впроваджувати у шкільну практику нові методи та форми оцінювання.

Відповідно до наказу МОН України [1] у загальноосвітній школі в умовах профільної підготовки пропонується метод портфоліо, що «передбачає зміщення акценту з незнання учнів на індивідуальні досягнення, їх активну участь у накопиченні різних видів робіт, які засвідчують рух в індивідуальному розвитку; інтеграцію кількісних і якісних оцінок; підвищення ролі самооцінки». Використання зазначеної форми оцінювання сприяє формуванню у майбутніх педагогів навиків самоорганізації, самоконтролю, самооцінюванню та самоаналізу власної навчальної діяльності. Портфоліо дозволяє більш об'єктивно оцінити готовність студентів до майбутньої педагогічної діяльності, а також засвоїти новий спосіб оцінювання навчальних досягнень школярів.

Ще однією з досить поширених форм оцінювання результатів навчання як школярів так і студентів останнім часом стала рейтингова система. Вона створює умови для переходу на навчання за індивідуальним навчальним планом, так як має ряд переваг: встановлення єдиних підходів до визначення критеріїв, норм оцінювання та забезпечення єдиних вимог до знань, умінь і навичок; висока організуюча здатність; отримання своєчасної інформації про процес навчання; створення умов для формування особистісної траєкторії освіти; створення умов для формування відповідальності за результати навчальної діяльності; створення умов для мотивації до навчальної праці [2].

Також за останні роки в методичній літературі з хімії з'являються розробки нетрадиційних методів оцінювання, які викликають зацікавленість як у вчителів так і в студентів. До них належать кросворди, головоломки, ребуси, вікторини, дидактичні ігри (КВН, брейн-ринг, хімічні шашки, хімічне лото, поле Чудес та ін.). Безсумнівним є той факт, що в результаті використання розкриваються індивідуальні особливості учнів, підвищується рівень підготовки до уроку, підвищуються можливості своєчасного виявлення і подолання недоліків у знаннях учнів. Таким чином, при підготовці студентів до оцінювання результатів навчання школярів доцільним є використання та розробка форм оцінювання нетрадиційного характеру. На лекційних заняттях студенти знайомляться з теорією проведення нетрадиційних методів оцінювання, на семінарських заняттях проводяться дискусії з використання їх на уроках, під час практичних занять здійснюється апробація студентами власних розробок [3].

Отже, ефективне впровадження майбутніми учителями хімії нових форм та методів оцінювання у свою професійну діяльність можливе при застосуванні їх у навчанні самих студентів. Вище сказане дозволяє нам сформулювати одну з педагогічних умов що сприяє формуванню готовності майбутніх педагогів до оцінювання навчальних досягнень школярів із хімії: використання в процесі навчання студентів форм та методів оцінювання, що перебувають у тісному взаємозв'язку з сучасними формами та методами оцінювання навчальних досягнень школярів.

Література

1. Анастаси А. Психологическое тестирование./ Анастаси А. – СПб.: Питер, 2005 – 688с.
2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти // "Освіта України". – № 6. – 7 лютого 2001 р.
3. Соколова І. Використання засобів новітніх інформаційних технологій для підвищення ефективності професійної підготовки майбутнього вчителя хімії / І. Соколова, С. Гризунова // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Словянськ: СДПУ, 2011 – С. 88 – 96.